

Eesti Lümfiteraapia Liidu vastuskiri tervishoiuteenuste loetelu komisjoni 22.05.2024 koosoleku kokkuvõttele ja komisjoni arvamusele

Eesti Lümfiteraapia Liit esitab oma seisukohad seoses tervishoiuteenuste loetelu (edaspidi TTL) komisjoni 22.05.2024 toimunud koosoleku arutelude ja antud arvamusega.

Eesti Lümfiteraapia Liidu taotluse sisu

Eesti Lümfiteraapia Liidu taotluse peamine eesmärk on ajakohastada lümfiteraapia teenust, muutes kutsetunnistuse olemasolu selle teenuse osutamisel kohustuslikuks.

Hetkel on Tervisekassa tervishoiuteenuste nimekirjas lümfiteraapia teenuse (7058) kirjelduses teenuse osutajaks märgitud lümfiteraapeut või lümfiteraapeudi täiendkoolituse läbinud meditsiiniharidusega massöör. Eesti Lümfiteraapia Liidu ettepanek on, et Tervisekassa lepingupartnerite poolt osutatava lümfiteraapia teenuse kvaliteedi tagamiseks peaks seda teenust osutama kehtiva kutsetunnistusega lümfiteraapeut.

Taotluse teine eesmärk on laiendada erialade loetelu, kelle suunamisel tervishoiuteenust rakendatakse. Praegu saab koodiga 7058 tähistatud tervishoiuteenust kasutada taastusarsti, kirurgi või onkoloogi suunamisel. Teeme ettepaneku lisada suunajate hulka ka perearstid, mis aitaks tagada teenuse kättesaadavuse paranemise ning patsiendi raviteekonna lühenemise ja lihtsustamise.

TTLi komisjoni arvamus

TTLi komisjon leidis: "Kokkuvõttes otsustas komisjon, et rakendustingimustesse võiks lisada ka dermatoloogide suunamise ja perearstide korduvsuunamise. Taotlejaga tuleb selgitada erikoolituse kriteeriume – millised koolitused ja mis mahus on vajalikud kutsetunnistuse andmisel ning kuidas toimub pädevuse hindamine ja kvaliteedi tagamine."

Lisaks leidis komisjon, et "probleemkohaks on reguleerimata lümfiteraapia õpe ja puudulik kvaliteedi tagamise süsteem. Leiti, et seda pole praegu olemas, ega hakka olema ka siis, kui jagatakse kutsetunnistusi."

Eesti Lümfiteraapia Liidu seisukohad ja vastus

Lümfiteraapeudi õpe ja kutsestandard

Peame vajalikuks selgitada lümfiteraapeudi õppe, teenuse osutaja kvalifikatsiooni ja teenusele suunamise tingimusi.

Praegu puudub Eestis riiklik õppekava lümfiteraapia õpetamiseks. Lümfiteraapiat on võimalik õppida täiendkoolitusena, kuid koolitajate arv ja pädevus ei ole reguleeritud. Samuti on võimalik omandada lümfiteraapia alaseid teadmisi ka väljaspool Eestit, kus koolituse mahud on riigiti erinevad.

Enamik Eestis tegutsevatest lümfiteraapeutidest on saanud oma koolituse Raik Consult OÜ korraldatud täiendkoolitusel, mida juhib suurte kogemustega lümfiteraapeut-kutseõpetaja Raili Raik. Tema on lõpetanud Saksamaal arstlikult eksamineeritud lümfiteraapeudi koolituse ning saanud lümfiteraapia õpetaja ja kutseõpetaja koolituse Saksamaal ja Tartu Ülikoolis. Raik Consult OÜ koolitus on riiklikult kvalifitseeritud ja akrediteeritud (vt Raili Raik Consult hindamisnõukogu otsust ja hindamisaruannet siin: <https://haka.ee/oppekavaruhma-kvaliteedi-hindamise-otsused-ja-aruanded/>).

Tagamaks Tervisekassa lepingupartnerite osutatava lümfiteraapia teenuse kvaliteeti, peaks teenust osutama kehtiva kutsetunnistusega lümfiteraapeut.

Eesti Lümfiteraapia Liit, olles üle kümne aasta tervishoiu kutsenõukogu liige, osales 2014. aastal lümfiteraapeudi kutse andmise korra väljatöötamisel ja korraldas 2015. aastal esimese kutseeksami. Alates 2015. aastast on Liit regulaarselt omanud kutse andja õigust ja korraldanud kutseeksameid (vt lümfiteraapeut, tase 6 kutse andmise kord siin: <https://www.lymfiliit.ee/wp-content/uploads/2021/07/Lumfiteraapeut-tase-6-KA-kord-12.11.2019.pdf>), mis sätestab ranged nõuded koolituse läbimiseks ja pädevuse tõendamiseks teenuse osutamisel. Kutseeksamile kvalifitseerumise eelduseks on erialal töötamine ja osalemine meditsiini-alastel koolitustel.

Lümfiteraapeudi, tase 6, kutse taotlemise eeltingimusteks on: a) füsioteraapia, tegevusteraapia, õenduse, ämmaemanduse, arsti või hambaarsti haridus või keskharidus koos massööri väljaõppega; b) lümfiteraapia alane väljaõpe.

Kutsetunnistuse taotleja peab edukalt läbima 3 tundi kestva teoreetilise testi, mis on eelduseks praktilise osa sooritamisele. Praktilises osas peavad taotlejad demonstreerima oma oskusi, sealhulgas haiguslugude skeemide koostamist ja kompressioonsidumist. Hindamiskomisjon, kes eksamit pidevalt jälgib, võib kahtluse korral kontrollida teoreetilisi teadmisi ka praktilise tegevuse ajal.

Kutsetunnistuse omandanud lümfiterapeut peab oma pädevust perioodiliselt taastõendama, et tagada teenuse kvaliteet. Kutse taastõendamise eeltingimusteks on: a) erialane täiendkoolitus 80 tundi; b) lümfiterapeudi kutsetunnistus; c) erialane töö viimase 3 aasta jooksul.

Nii lümfiterapeudi koolitus kui ka kutsestandard põhinevad Saksamaa ravijuhenditel. Saksamaal on lümfiteraapia teenust Tervisekassas pakutud üle 50 aasta ning sealne koolitussüsteem on end tõestanud juba ca 30 aasta jooksul. See annab kindluse, et Eestis läbiviidavad koolitused ja kutsestandard vastavad parimatele teadmistele.

Viited allikatele, mis on aluseks lümfiterapeudi õppele ja kutsestandardile Eestis:

- Saksamaa ravijuhend, kus on kirjeldatud lümfödeemi definitsiooni, epidemioloogiat, anamneesi, uurimismeetodeid, konservatiivset ja kirurgilist ravi, ennetustöö ja psühholoogilisi aspekte: https://www.dglymp.de/fileadmin/global/pdfs/058-0011_S2k_Diagnostik_und_Therapie_der_Lymphoedeme_2017-05.pdf?fbclid=IwY2xjawEy0VRleHRuA2FlbQIxMAABHWm5WGc8WCSwfuFWci5MpZd4-fe9cyKI_RmlN1I3ZAhgH_prfChaySxJoA_aem_FKEWphvSQQFsd3ei8EM6DA
- AWMF online: Saksamaal on veeni- ja lümfoloogialiit ühinenud, koostades ja järgides ravijuhiseid ja ühisdokumente, mida uuendatakse ja järgitakse mitmetes riikides: https://register.awmf.org/de/leitlinien/aktuelle-leitlinien/fachgesellschaft/037?fbclid=IwY2xjawEy0YNleHRuA2FlbQIxMAABHY8ewXj9SMPFEek0luKiXyDBLGBxpvsegmeHfIr2C7Ha-h4zKZpzBuIZ_A_aem_pNacFQJFK4IcJLTsdX_60Q
- Saksamaa lümfiteraapia õppe sisukirjeldus, kus on välja toodud kursuse osade ajamahud ja sisu, mis on aluseks lümfiterapeudi õppele ja kutsestandardile Eestis: https://www.dglymp.de/fileadmin/global/pdfs/ausbildungsrichtlinien_MLD.pdf?fbclid=IwY2xjawEy0ZRleHRuA2FlbQIxMAABHdWmIb1kbuxbt2STE287LzzBuYDC5Y8XHMfAHhZSwdNWy-Oz5Sd66s8AKQ_aem_uH_moU5_HQEduLSTtCzSZA

Teenusele suunamine

Hetkel on teenuse (kood 7058) kasutamiseks vajalik onkoloogi, kirurgi või taastusarsti saatekiri, mis piirab teenuse kättesaadavust. Eesti Lümfiteraapia Liit on teinud ettepaneku lisada suunajate hulka ka perearstid, mis lühendaks patsientide raviteekonda ja parandaks teenuse kättesaadavust. Toetame ka TTLi komisjoni ettepanekut lisada dermatoloogid suunavate erialade hulka, kuna dermatoloogid puutuvad sageli kokku lümfoloogiliste probleemidega patsientidega, kellele lümfiteraapia võib olla vajalik.

Ettepanekud

Eesti Lümfiteraapia Liit palub TTL komisjonil arvestada eeltoodud selgitusi lümfiteraapeudi õppe ja kutsestandardi, teenuse osutaja kvalifikatsiooni ja teenusele suunamise tingimuste kohta.

Palume kaaluda võimalust korraldada komisjoni liikmetega kohtumine, et esitada täiendavaid selgitusi ja arutada lümfiteraapia teenuse kvaliteedi tagamise küsimusi.

Lugupidamisega,

██████████

██

████████████████████